ZDANIE SPRAWY
z czynności Towarzystwa lekarskiego krakowskiego w roku 1878.

I.

Zdanie sprawy ogólne

przez

Docenta Dra **Stanisława Pareńskiego**, sekretarza stałego.

Towarzystwo lekarskie krakowskie w trzynastym roku swego istnienia w niczem nie odstąpiło od celu, jaki sobie w chwili zawiązywania się wytknęło, i od kierunku, w jakim się przez cały czas rozwijało. Ciągłe przybywanie nowych członków, mimo przerzedzania się ich liczby, jużto przez śmierć, jużto przez inne nieprzewidziane okoliczności, utrzymywanie się wysokiéj cyfry członków, liczny ich udział w posiedzeniach Towarzystwa są dowodami uznania, jakiego się Towarzystwo w świecie lekarskim doczekało. Obecnie każdy wstępujący świeżo do grona stanu lekarskiego, uważa za obowiązek należeć do Towarzystwa i brać gorliwy udział w jego czynnościach. Liczba ogólna członków wynosiła z końcem 1878 r. 258, między tymi było 5 honorowych, 68 czynnych, 182 korespondentów i 3 przybranych. Wciągu tegoż roku przybyło 14 członków, z tych 5 czynnych a 9 korespondentów.

Posiedzeń odbyło się w ciągu roku 19 a przedmiotem ich było tak, jak po inne lata przedstawianie rzadszych i ciekawszych przypadków chorobowych, odczytywanie rozpraw naukowych, przedstawianie niezwykłych okazów patologiczno-anatomicznych, narzędzi lekarskich, chirurgicznych i przetworów leczniczych.

Czynności Towarzystwa nie ograniczały się wyłącznie do posiedzeń wyżéj wymienionych, lecz jeszcze zatrudniały komisyje z łona Towarzystwa wydzielone a mianowicie komisyję redakcyjną Przeglądu Lekarskiego, terminologiczną, sprawozdawczą, hygieniczną, balneologiczną, wreszcie komisyję mającą za zadanie popierać rozpowszechnianie wyrobów krajowych, zwłaszcza aptekarskich.

Organem Towarzystwa był jak i dawniéj Przegląd Lekarski, a rocznik z ubiegłego roku przewyższył roczniki z lat poprzedzających tak pod względem wyboru i obfitości materyjału jak i wszechstronności artykułów. Przegląd lekarski stanął na silnych podstawach i obecnie nie potrzebuje się spuszczać na dostarczanie mu artykułów z łaski lub grzeczności, lecz opłaca je tak jak każdy inny czasopism zagraniczny.

II.

Zdanie sprawy z czynności naukowych

ułożone przez

Dra Feliksa Skórkowskiego, Sekretarza dorocznego.

Chcąc uwidocznić działalność Towarzystwa naszego na polu naukowém, wymienię pokrótce prace, jakie na posiedzeniach przedstawione były. Ilość ich w roku ubiegłym była wcale znaczna:

a) Z medycyny wewnętrznéj. 1) Kol. Skórczewski odczytał pracę p. n. Przyczyny i wywód chorobowy niektórych przypadków zwątlenia przewodu pokarmowego, oraz leczenie tego cierpienia w Krynicy. 2) Kol. Prof. Korczyński podał wypadek pracy Dra Rosenblatta nad działaniem wlewania większéj ilości płynu do jelit. 3) Kol. Żebrowski czytał o użyciu kreozotu w suchotach płucnych.

b) Z Chirurgii. 1) Kol. Dembowski przedstawił chorą, któréj wyjęto z pomyślnym skutkiem całą obumarłą kość łokciową z pozostawieniem okostnéj. 2) Kol. Obaliński przedstawił przypadek guza białego stawu łokciowego, uleczony za pomocą wstrzykiwań miąższowych kw. karbolowego.

c) Z Położnictwa. 1) Kol. Jordan opowiedział przypadek zaśniadu mięsnego. 2) Tenże opisał przypadek przedarcia sklepienia przodkowego.

d) Z Ginekologii. Kol. Bylicki opisał przypadek przepukliny macicznéj pachwinowéj, uleczony za pomocą operacyi radykalnéj.

e) Z Okulistyki. 1) Kol. Wurst objaśnił zmiany patologiczne w dwóch wyłuszczonych gałkach ocznych. 2) Tenże odczytał o działaniu ezerynu w jaskrze. 3) Tenże przedstawił przypadek wrodzonego rozszczepienia tęczówki i naczyniówki. 4) Kol. Prof Rydel odczytał własne spostrzeżenia kliniczne nad zaćmą i jéj operacyją.

f) Z Syfilidologii. 1) Kol. Obtułowicz odczytał uwagi nad najnowszemi środkami przeciwkiłowemi używanemi do wstrzykiwań podskórnych. 2) Tenże czytał o użyciu nadmanganezanu potasowego w ostrém zapaleniu wiewiórowém cewki moczowéj.

g) Z Dermatologii. Kol. Obtułowicz przedstawił chorego z bąblicą zwykłą złośliwą

h) Z Elektroterapii. Kol. Doc. Domański mówił o kąpielach elektrycznych.

i) Z Medycyny sądowéj. Kol. Prof Blumenstok podał uwagi nad znaczeniem sądowo-lekarskiém wklinowania włosów w szczeliny czaszkowe.

k) Z Pedyatryi. Kol. Kwaśnicki odczytał pracę o durze powrotnym u dzieci.

l) Z Farmakologii. 1) Kol. Lutostański czytał o najodpowiedniejszych sposobach zadawania żelaza. 2) Kol. Prof. Korczyński przedstawił wynik pracy Dnda Smolińskiego o działaniu chlorku pilokarpinu.

m) Z anatomii patologicznéj. 1) Kol. Ponikło okazał i opisał pasożyt właściwy durowi powrotnemu. 2) Tenże przedstawił tchawicę ze zwężeniem powstałém skutkiem kiły. 3) Tenże okazał zmiany patologiczne w płucach i krtani mężczyzny zmarłego na nosaciznę.

n) Z Antropologii. Kol. Lutostański odczytał rzecz o zadaniach i celu antropologii współczesnéj.

o) Z Statystyki lekarskiéj. Kol. Buszek przedstawił wykazy śmiertelności Krakowa w r. 1877.

p) Analecta. 1) Kol. Pacuła przedstawił i objaśnił plany nowéj rzeźni w Krakowie. 2) Kol. Trauczyński przedstawiał kilkakrotnie nowsze środki lekarskie, jako téż ciekawsze przetwory farmaceutyczne własnego wyrobu.

s) Narzędzia. 1) Kol. Obtułowicz okazał narzędzia służące do endoskopii i opisał ich użycie. 2) Tenże przedstawił świéczki Moorhofa-Mosetiga, do leczenia zwężeń cewki moczowéj. 3) Kol. Bylicki okazał stół Bozemana do operacyi przetok pęcherzowo-pochwowych. 4) Kol. Doc. Domański przedstawił i ocenił przyrząd elektryczny Spamera do stosowania prądu stałego. 5) Kol. Skobel okazał opaskę Horanda do leczenia zapalenia wiewiórowego przyjądrza.

III.

Sprawozdanie podskarbiego

Tow. Lek. Krak. za rok 1878.

A. Dochód.

		złr.	kr.
1.	Zaległe składki kwartalne	137	3
2.	„ „ wpisowe	75	—
3.	Bieżące „ kwartalne	675	—
4.	„ „ wpisowe	61	—
5.	Odsetki od kapitału	82	26
6.	Sprzedaż uzupełnienia słownika	2	40
7.	„ sprawozdania z wiecu rak. lek. . .	4	40
8.	Za sprawozdania do roczników Virchowa . .	54	53
	Razem	1091	62

B. Rozchód.

1.	Wydatki kancelaryjne	6	21
2.	Stenografija	62	—
3.	Subwencyja dla Przegl. Lek.	150	—
4.	Prenumerata Przegl. Lek. dla czł. czynnych	554	—
5.	Wydatki komisyi balneologicznéj	10	96
6.	Wydatek na bibliotekę Tow.	7	—
7.	Pożyczka na portret Majera	50	—
8.	Służba w Tow. Lek.	24	—
9.	Korespondencyje i portoryja	18	30
10.	Wydatki komis. terminologicznéj	34	80
11.	„ „ sprawozdawczéj do Virch. .	30	60
12.	Różne druki dla Tow.	36	95
13.	Wydatki komis. higienicznéj	1	20
14.	„ „ statutowéj	1	80
15.	Varia (wieniec dla Dietla, etc.)	33	47
	Razem	1021	29

C. Bilans.

Dochód	1091 fl.	62
Rozchód	1021 fl.	29
Pozostałość	70 fl.	33

D. Majątek Towarzystwa z końcem roku 1878.

1. Sześć listów zastawnych po 100 fl. 6% zakładu kredytowego ziemskiego, zakup. za 561 fl.
2. Gotówką 912 fl. $53\frac{1}{2}$ kr. w. a. ulokowane w zakładzie kredytowym ziemskim.
3. W pożyczkach na portrety PPff. Majera i Skobla kwota 290 fl. w. a.

Dr. Alfred Obaliński.
podskarbi Tow. lek. krak.

IV.

Sprawozdanie z czynności Komisyi balneologicznéj.

Komisyja balneologiczna pod przewodnictwem Prof. Dra Korczyńskiego zalicza obecnie do swego grona: członków miejscowych czynnych 32, członków zamiejscowych 18 i członków przybranych 26, razem 76.

Komisyja w takim składzie odbyła w ciągu roku zeszłego posiedzeń zwyczajnych 10, a wierna zasadom wyłożonym w programie swoich prac rozwijała w roku ubiegłym swą działalność w trzech kierunkach: umiejętnym, administracyjno-ustawodawczym i społeczno-ekonomicznym.

Ogłoszone drukiem Sprawozdanie z posiedzeń Komisyi balneologicznéj w r. 1878 daje szczegółowy obraz czynności dokonanych w roku ubiegłym.

Tutaj nadmienić wypada, że prócz rozpraw ściśle umiejętnych, odczytywanych przez członków na posiedzeniach, Komisyja zachęcała Zarządy zdrojowe do prac umiejętnych w celu zbadania stosunków klimatograficznych i hidrologicznych różnych zdrojowisk i uzdrowisk. W tym celu rozesłała ona okólniki wraz z instrukcyjami, w sprawie zakładania stacyj meteorologicznych i robienia takichże spostrzeżeń, potrzeby nowych rozbiorów chemicznych zdrojów lekarskich, tudzież wód mineralnych na sprzedaż we flaszkach wysyłanych; w sprawie pomiarów wydatności zdrojów; wreszcie w sprawie rozbiorów chemicznych wód studziennych, w miastach i miasteczkach kraju naszego. Do czynności umiejętnych należy także udzielenie C. k. Dyrekcyi domen i lasów uwag co do planów budować się mających łazienek borowinowych w Krynicy.

W kierunku społeczno-ekonomicznym Komisyja balneologiczna skupiła, że tak powiem, swoją czynność. Na dowód służyć mogą liczne zapytania o rady i wskazówki, z jakiemi udawały się do Komisyi Władze publiczne, instytucyje krajowe, Zarządy zdrojowo-kąpielne, lekarze i osoby prywatne. Z zachęcenia Komisyi powstać mają nowe zakłady lecznicze w Korszowie, Morszynie i Rymanowie. W téj mierze Komisyja balneologiczna wysyłała kilkakrotnie delegata do tych miejscowości w celu zbadania rzeczy na miejscu i udzielenia na téj podstawie swoich uwag i rad. Komisyja wysyłała również w ubiegłym roku delegatów do Krynicy, Swoszowic i Żegiestowa, dla zbadania istniejących niedostatków i zaprowadzenia niezbędnych ulepszeń w tych zdrojowiskach. Daléj zajmowała się Komisyja sprawą zakładu zdrojowego w Niemirowie, tudzież poczyniła starania co do wprowadzenia naszych wód lekarskich na targi zagraniczne. Wreszcie udzieliła wskazówek p. Rzący, właścicielowi fabryki wód gazowych w Krakowie, w jaki sposób ma wyrabiać gazowe wody lekarskie uproszczonego składu.

Jedną z najważniejszych czynności w trzecim kierunku administracyjno-ustawodawczym było wypracowanie obszernego memoryjału do Wydziału krajowego w sprawie ustawy zdrojowéj oraz projektów do saméj ustawy. Zasady wyłuszczone w owym memoryjale przyjął Wydział Sejmowy w projekcie do Ustawy dla zdrojowiska Krynicy. Na żądanie Izby handlowo-przemysłowéj we Lwowie Komisyja balneologiczna wypracowała wykaz statystyczny zakładów zdrojowo-kąpielnych i zdrojów wód lekarskich w Galicyi i Bukowinie.

Bióro Komisyi otrzymało odezw i pism rozmaitych 63, wysłało zaś pism i odezw 402, razem załatwiło numerów 465.

Już ten pobieżny rzut oka wskazuje, że Komisyja balneologiczna rozwinęła obszerną działalność. O ile starania nasze uwieńczone zostaną pożądanemi skutkami, przyszłość okaże.

Księgozbiór Komisyi balneologicznéj liczy obecnie tomów i zeszytów 590; wzrósł więc w ciągu ostatniego roku o 287 dzieł i rozpraw. Znaczniejsze dary wpłynęły od Dra Hordyńskiego, Dra Sciborowskiego, Dra Zieleniewskiego, przedewszystkiém zaś od spadkobierców ś. p. Prof. Dra Dietla. Muzeum balneologiczne liczy obecnie przedmiotów 83.

Komisyja balneologiczna poniosła w zeszłym roku bolesną stratę przez śmierć nieodżałowanéj pamięci Prof. Dra Dietla, swego założyciela i opiekuna, twórcy krajowych zakładów zdrojowych. Cześć niespożytéj zasłudze i pamięci znakomitego męża i chluby kraju!

Dr. Lutostański.
sekretarz Komisyi baln.

V.

Zdanie sprawy

z czynności Komisyi higijenicznéj.

Z powodu ważności medycyny społecznéj w dzisiejszych czasach, Towarzystwa lekarskie zagraniczne, jeżeli nie przeważnie, to przynajmniéj w znacznéj części bardzo gorliwie zajmują się sprawami higijenicznémi i dają w tym kierunku znakomite dowody zbiorowéj pracy. Gdzieindziéj znowu z grona towarzystw lekarskich wyłoniły się osobne sekcyje lub odrębne stowarzyszenia dla ochrony zdrowia

prywatnego i publicznego. I nasze Towarzystwo lekarskie słusznie uczyniło, tworząc osobną Komisyję higijeniczną, która jednak mimo kilkoletniego istnienia, nie zdołała pokonać wszelkich trudności, z jakiemi ma do walczenia, głównie zaś z obojętnością powszechnie w kraju naszym spostrzeganą dla spraw zdrowia ogólnego dotyczących. Nic też dziwnego, że Komisyja higijeniczna nie mogła dotychczas złożyć wybitnych dowodów swéj działalności, bo tylko zwolna i stopniowo rozwijać może swą czynność w danych stósunkach. Główne jak na teraz, upatrujemy jéj zadanie w przygotowaniu gruntu dla jéj w przyszłości działania. W téj mierze nie jedno zostało zrobione w granicach uchwalonego przez Tow. lek. regulaminu dla Komisyji higijenicznéj. Komisyja nasza weszła w stosunki z Towarzystwem technicznêm, które z największą gotowością przyrzekło tak bardzo pożądany udział i pomoc w pracach Komisyi. W tym celu wszyscy członkowie wzmiankowanego Towarzystwa zaproszeni zostali, jako goście na posiedzenia komisyi i nawzajem nasi członkowie na posiedzenie Towarzystwa. Następnie poczynione zostały przygotowania do przedstawienia w najkrótszym czasie pod obrady Komisyi dwóch kardynalnych spraw zdrowia naszego miasta dotyczących, mianowicie sprawy wodociągów i kanalizacyi, têm samêm uzdrowotnienia m. Krakowa. W kierunku praktycznych zadań, zwłaszcza w obec coraz bardziéj wzmagającego się u nas fałszowania artykułów żywności, Komisyja higijeniczna czyniła rokowania w celu założenia w Krakowie Stacyi doświadczalnéj dla badań higijenicznych.

Szczegółowe sprawozdanie, które drukiem ogłoszone zostanie, okaże dążenia i dotychczasowe usilowania Komisyi higijenicznéj.

Na teraz nadmienić wypada, iż Komisyja w ciągu roku ubiegłego, odbyła 6 posiedzeń, na których rozstrzygano przeważnie pytania higijeniczne tyczące się potrzeb krajowych, w szczególności miasta naszego.

Komisyja liczyła członków zwyczajnych 30 a przybranych 13. Możemy więc wystąpić tylko z dobrêmi chęciami, które przy łaskawêm a należytêm poparciu, wydać winny choć skromne wyniki naszéj pracy, dążeń i usiłowań.

Dr. Rybczyński.
sekretarz Komisyi higijen.

VI.

Sprawozdanie

z czynności Komisyi terminologicznéj, dokonanych w r. 1878.

Komisyja terminologiczna Towarzystwa lekarskiego w r. 1878, zajmowała się daléj przygotowywaniem nowéj edycyi słownika łacińsko-polskiego wyrazów lekarskich rozpoczętém w r. 1877.

Złożona podobnie jak w roku poprzednim z 3ch członków t. j. Dra Aleksandra Kremera, Prof. Dra Józefa Oettingera i z podpisanego, i w têm małêm gronie doznawała uszczuplenia w skutek choroby członków; pomimo to jednak przez rok cały z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych, była czynną.

I tak, przez m. styczeń, luty, marzec, kwiecień i większą część maja, z powodu choroby kol. Kremera, posiedzenia w komplecie z 2 tylko członków złożonym, odbywały się w mieszkaniu podpisanego. Począwszy od 29 maja gdy kol. Kremer, lepiéj się już mając, zapragnął brać udział w pracy Komisyi, posiedzenia téjże przeniosły się do jego mieszkania i odbywały się w komplecie, jużto z 3ch członków, jużto z kol. Kremera i podpisanego złożonym. Nareszcie od 12 grudnia do końca roku, posiedzenia znowu miewały miejsce w mieszkaniu podpisanego, który w ogóle pełnił obowiązki sekretarza komisyi, z wyjątkiem tych ostatnich 3ch tygodni, w ciągu których czynność tę sprawował kol. Oettinger.

Tym sposobem komisyja odbyła w ciągu 1878 roku 75 posiedzeń, czyli od początku pracy nad przygotowywaniem nowéj edycyi słownika 101 posiedzeń.

Komisyja w przygotowywaniu nowego wydania słownika, trojakie założyła sobie zadanie, mianowicie:

1. Uzupełniać słownik tłumaczeniem wyrazów niemieckich i francuzkich;

2. Przejść dawny słownik Drów Skobla i Kremera i usunąć z niego te wyrazy, któreby się okazały zbytecznymi;

3. Wreszcie, przekłady polskie wyrazów z zakresu osobnych gałęzi naukowych rozstrząsać z kolegami zajmującymi się odpowiednią gałęzią szczegółowo.

Co do 1go.

a) W dalszym ciągu pracy rozpoczętéj w roku poprzednim, przeglądaliśmy w słowniku lékarskim francuzkim Littrégo i Robina wyrazy, począwszy od litery G, aż do Z (str. 651 — 1640), w skutek czego uzupełniliśmy nasz słownik przekładem 1728 wyrazów lékarskich francuzkich, z których było: z zakresu hist. nat. 30, z chemii i fizyki 186, z anat. i fizyol. 267, z patol. terap. anat. pat. farmac. i farmakologii 396; z położnictwa i chorób kobiecych 43, z chirurgii 144, z okulistyki 34, z med. sąd. psych. toks. 82, z higieny publ. i pryw. 515, wreszcie z weterynaryi 31.

b) Gdyśmy następnie przystąpili do przejrzenia wyraz po wyrazie dawnego słownika Drów Skobla i Kremera, porównywaliśmy ustawicznie tenże z niemiecko-polskim słownikiem wyrazów lekarskich, wydanym przez Proff. Drów Majera i Skobla wr 1842 w Krakowie, jakoteż z glossarium wyrazów lekarskich niemieckich, umieszczonêm na końcu słownika Littrégo i Robina (str. 1781 — 1810).

Tym sposobem przeszedłszy piérwsze sześć liter alfabetu t. j od A do F, uzupełniliśmy słownik 816 wyrazami lékarskiemi, a mianowicie z działu Hist. Nat. 37, Chem. i Fiz. 52, Anat i Fizyol. 186, Patol. 320, Chir. 98, Gin. 15, Okul. 33, Med. Sąd. 23, Hygien. 37, Weter. 15.

Co do 2go.

Przeglądając, jak dopiéro co nadmieniłem, litery od A do F słownika Drów Skobla i Kremera, staraliśmy się, celem zmniejszenia jego objętości bez ujmy pod względem wartości, opuścić wyrazy mniéj potrzebne lub przestarzałe Tym sposobem:

a) Odrzucono całkiem 346 wyrazów łacińskich nie mających bezpośredniéj styczności z rzeczami lékarskiemi;

b) W przekładzie 415 wyrazów łacińskich opuszczono także tłumaczenia polskie, które tyczyły się znaczenia, czyto piérwotnego, czyto pochodnego, niemającego związku z nauką i sztuką lékarską;

c) Nareszcie w 162 wyrazach odrzucono przekłady zdaniem komisyi mniéj stosowne.

Co do 3go.

Pod względem ostatecznego przeglądania pojedynczych działów specyjalnych słownika, mogliśmy dotychczas zaledwo mały uczynić początek, a mianowicie:

a) Z udziałem JMPana Gędłka, nauczyciela gimnastyki w straży ogniowéj Krakowskiéj, w 2ch posiedzeniach, przeszliśmy 526 wyrazów, obejmujących całość gimnastyki;

b) Prof. Dr. Kuczyński udzielił nam łaskawie swych uwag co do 40 wyrazów z zakresu fizyki, objętych literami A, B i C słownika.

Rok temu zdając sprawę z czynności komisyi terminologicznéj, wyraziliśmy nadzieję, że pracę nad przygotowaniem 2giéj edycyi słownika będziemy mogli w ciągu r. 1878 ukończyć. Tym czasem, jak to nieraz w podobnych przypadkach bywa, obszar pracy tak wzrastał w miarę jéj posuwania się, iż pomimo tego, że w roku ubiegłym odbyliśmy trzy razy tyle posiedzeń co w r. 1877, zaledwie około Sgo Jana roku przyszłego możemy się spodziéwać ukończenia dzieła, jeżeli nieprzewidziane nie zajdą przeszkody.

Nakoniec, co się tyczy udziału ze strony członków z po za komisyi, to w roku ubiegłym, nadesłali nam zapytania i uwagi: Dr. Jerzykowski z Poznania co do 7 wyrazów i Dr. Swiérz ze Skawiny co do 22 wyazów; a Prof. Dr. Rydel na jednêm z posiedzeń komisyi osobiście wniósł bardzo cenne uwagi i pomysły, co do 65 wyra-

zów, głównie z zakresu okulistyki; [1]) z łaskawéj zaś obiecanéj pomocy i światłéj rady Prezesa Akademii Umiejętności Prof. Dr. J. Majera, korzystać będziemy dopiéro w roku przyszłym co do pojedynczych działów naukowych, już przejrzanych z udziałem specyjalistów.

Kraków dnia 30 grudnia 1878 r.

Dr. Janikowski,
Sekretarz Komisyi terminolog.

VII.

Sprawozdanie Delegata Tow. lék. krakow.

z czynności Komisyi sanitarnéj krakowskiéj w roku 1878.

Nauczeni doświadczeniem lat poprzednich, z czego okazuje się, że Komisyja sanitarna krakowska w czynnościach swych potrzebuje pewnego bodźca i popędu: członkowie téjże do Tow. lék. należący, a niezwiązani urzędowém względem Magistratu stanowiskiem, schodzili się w roku ubiegłym od czasu do czasu na poufne posiedzenia, na których, trzymając się zasady: „gutta cavat lapidem“, układano plan wniosków, uwag i interpelacyj, i rozdawano role do téj niekrwawéj walki przeciwko biernemu oporowi Magistratu i Rady miejskiéj. Najwięcéj z tego powodu zajęcia pod względem czynienia wniosków, interpelacyj przewodniczącego i wypracowywania projektów spadło na Kol. Korczyńskiego, Lutostańskiego i podpisanego które z nich i o ile były skutecznémi, to dopiéro czas okaże.

Z zaległości roku poprzedniego Doc. Dr. K. Grabowski przedstawił wnioski, co do uzdrowotnienia aresztów miéjskich i tenże wnosił referat, co do żądania założenia apteki na Kleparzu. Prof. Dr. Korczyński wniósł bardzo słuszne żądanie, aby Rada Miejska przeznaczyła w budżecie roku przyszłego 500 zlr. na koszt rozbiorów chemicznych w celach sanitarnych przedsiębrać się mających; na wniosek tegoż wyznaczona była Komisyja mająca się zająć projektem uzdrowotnienia przedmieścia Wesołéj, Wielopola i t. d., czynności z któréj to Komisyi zdał sprawę Dr. Buszek. Podobnie jak w roku poprzednim epidemija duru plamistego, tak w tym roku epidemija duru powrotnego stosunkowo najczęściéj była przedmiotem zajęć komisyi: oprócz sprawozdań liczebnych o ruchu epidemii zbiéranych przez Dra Rybczyńskiego, najważniéjsze w téj mierze były uwagi i wnioski złożone na piśmie przez Dra Lutostańskiego. Tenże pracował także w ciągu całego lata i jesieni nad poszukiwaniem źródeł do przyszłych wodociągów przydać się mających, a to po sprawozdaniu Prof. Stopczańskiego z rozbioru wód Czatkowickich, z którego to rozbioru okazało się, że wody te nie nadają się do wspomnionego celu.

Podpisanemu, delegatowi Tow. przypadły w udziale wypracowania o następujących przedmiotach: 1. sprawozdanie Komisyi, która na wniosek Prof. Korczyńskiego proponowała środki tyczące się poprawy pod względem szczepienia ospy ochronnéj w mieście naszém (do Komisyi należeli nadto Koledzy Dr. Buszek i Prof. Jakubowski) 2. Instrukcyja tycząca się rzeźni miejskiéj, ułożona w imieniu Komisyi złożonéj z Dr. Lutostańskiego, weter. miej. Paculy i sprawozdawcy. 3. Wnioski tyczące się ogrzewalni (Kol. Pareński, Rybczyński i Warschauer). 4. Gdy na wniosek Prof. Korczyńskiego, Komisyja sanitarna delegowała stale jednego członka do udzielania opinii w sprawach budowlano-higijenicznych, w których Magistrat uzna za stósowne zasięgnąć zdania Komisyi, — niżéj podpisany z tego tytułu wypracował opinije o 2ch budujących się piekarniach i o składzie na naftę. 5. Prócz tego z własnéj pobudki niżéj podpisany przedstawił: *a*) projekt przepisów porządku ulicznego mających styczność z wykonywaniem budowli; *b*) wzór pytań do rewizyi sanitarnéj miasta: *c*) projekt regulaminu porządku domowego. 6. Nareszcie, na wniosek podpisanego Komisyja, do któréj należeli nadto Dr. Lutostański i Dr. Buszek, a w któréj sprawozdawcą był ten ostatni, proponowała niektóre środki pod względem ulepszenia na rok przyszły statystyki urodzeń i śmiertelności w mieście naszém.

Jeżeli teraz zapytamy się, jakie są skutki prac Komisyi, to otwarcie przyznać musimy, że nie są wielkie, a rozmaite są tego powody:

1. Przedewszystkiém nie ulega wątpliwości, że czynność Komisyi rozbija się nieraz o pewną obojętność i niedowierzanie Rady Miejskiéj, jakotéż o opór bierny ze strony Magistratu, a osobliwie ze strony urzędu budownictwa miéjskiego. Rażącym tego przykładem było w r. 1877 nieuwzględnienie uwag Komisyi sanitarnéj do projektu ustawy budowniczéj; rażącym lubo drobnym przykładem jest nieszczęsna sprawa wychodka publicznego przy ulicy Poselskiéj, którego pomimo nalegań od 2ch lat doczekać się nie możemy; ciekawym także przykładem jest owo zdarzenie, gdzie w 17 miesięcy po wniosku uczynionym przez Komisyją, aby zasypać doły bagniste za ulicą Garncarską i Wygodą położone, budownictwo zapytywało, gdzie owe doły bagniste na „Błoniach“ mają się znajdować?

Niezbyt téż łaskawie obszedł się w roku bieżącym Magistrat i któraś z sekcyj Rady Miéjskiéj z projektem naszym instrukcyi tyczącéj się rzeźni miejskiéj.

2. Wiele najważniéjszych wniosków Komisyi sanitarnéj zapewne jeszcze nieraz rozbijać się będzie o kwestyję finansową np. uzdrowotnienie miasta przez kanalizacyję i wodociągi. Na te jednak podobnie jak na zawady dopiéro co wymienione nie widzimy innéj rady, jak tylko wytrwale i bez ustanku daléj kołatać w sprawozdaniach i interpelacyjach i t. d. albowiem „gutta cavat lapidem“.

Nie podzielam zatém w tym względzie przesadnego pesymizmu niektórych członków Komisyi, w skutek którego Kol. Blumenstok żądał, ażeby na jedném z posiedzeń było postawione pytanie: czy Komisyja sanitarna w ogóle ma istnieć daléj, czy téż się rozwiązać?

3. Niemałém poparciem dla Komisyi sanitarnéj byłoby, gdyby lékarze w mieście naszém praktykujący zechcieli jéj dopomagać z własnéj ochoty, — jużto donosząc jéj o szkodliwościach zdrowotnych, jużto spełniając w swym zakresie działania jéj zarządzenia. Tym czasem rzecz się ma przeciwnie, jak tego między innémi mamy przykład na małym skutku okólników Magistratu wydanych z natchnienia Komisyi sanitarnéj a dążących do zaprowadzenia statystyki chorobliwości przez obowiązkowe ze strony lékarzy prywatnych doniesienia o osobach zapadających na choroby zaraźliwe. W téj mierze sądzę, że Tow. lék. krak. powinnoby stosowną odezwą zachęcić swych członków do spełniania obowiązku zarówno lékarskiego jak obywatelskiego.

4. Nareszcie wobec stosunków dotychczas wzmiankowanych, nie można się dziwić, że i gorliwość samych członków Komisyi sanitarnéj czasami wolnieje, napotykając, na różne przeszkody. Z tego powodu np. jeszcze nie było wniesioną na porządek dzienny Komisyi instrukcyja dla służby publiczno-lékarskiéj miéjskiéj — rzecz nader pożądana a już podobno wygotowana. Z tego także powodu nie doczekaliśmy się jeszcze w tym roku sprawozdania z 2letnich czynności Komisyi, lubo część tegóż obejmującą statystykę śmiertelności m. Krakowa już wypracował Dr. Buszek.

Ostatecznie więc pomimo wyliczonych niedostatków, mamy przekonanie, że nie tylko godzi się, ale nawet koniecznie należy popiérać daléj usiłowania Komisyi sanitarnéj, i że prace jéj przy ciągłéj i wytrwałéj gorliwości jéj członków pokonywając stopniowo zawady wyżéj wzmiankowane, przyniosą z czasem dla poprawy zdrowotnéj miasta, co raz obfitsze owoce.

Kraków dnia 31 grudnia 1878 roku.

Dr. Janikowski,
Delegat Tow. lek. krak. do Komisyi sanit.

---

[1]) Z kilkudziesięciu uwag i wniosków, co do wyrazów z zakresu chirurgii nadesłanych nam przez Dra Obalińskiego nie zdążyliśmy już w tym roku skorzystać; szczegółowa zatém o nich wiadomość należéć będzie do sprawozdania przyszłorocznego.

VIII.

Sprawozdanie

Komisyi stałéj, zawiązanéj w celu popierania przemysłu krajowego w zastósowaniu do celów leczniczych z czynności w roku 1878.

Towarzystwo lekarskie krakowskie uwzględniając, że corocznie znaczne kwoty pieniężne wychodzą za granicę kraju, na zakupno środków lekarskich tak zwanych specyjalnych, które po większéj części znanego składu chemicznego, nawet przez lekarzy często bywają zalecanemi; a też same środki równie dobrze a o wiele taniéj przez naszych aptekarzy i chemików mogą być wyrabiane; na posiedzeniu z d. 3 kwietnia 1878 r. wybrało komisyją złożoną z 5 członków (Gralewskiego, Kwaśnickiego, Lutostańskiego, Sciborowskiego i Trauczyńskiego) i téj poleciło zastanawianie się nad sposobami, jakiemi Towarzystwo lekarskie mogłoby poprzeć przemysł, o którym mowa.

Wybrana Komisyja zebrawszy się trzykrotnie, skreśliła wnioski, które przedstawiła na posiedzeniach Towarzystwa lekarskiego w dd. 15 maja i 5 Czerwca 1878 r. Wnioski te w streszczeniu są następujące:

1. Należy zawiązać Komisyją stałą, z prawami takiemi samemi, jakie służą innym Komisyjom stałym w Tow. lék. istniejącym.
2. Komisyja ta ma być samodzielną i mieć prawo rozstrzygania kwestyj w zakresie sobie poruczonym.
3. W tym celu Komisyja dotychczasowa ma się wzmocnić przez przybranie do swego grona Naczelników klinik uniwersyteckich i oddziałów szpitalnych, lekarzy specyjalistów w różnych gałęziach nauki lekarskiéj, także chemika zawodowego, aby robić badania i doświadczeniach z przedstawionemi sobie przetworami i wyrobami.
4. Komisyja wnosi, aby na przyszłość leki specyjalne znanego składu, wyrabiane były w kraju, a to już z tego powodu, że skład ich znany lekarzom, może być przez nich kontrolowany, a w miarę potrzeby pod pewnemi względami zmieniany. W tym celu Komisyja przyjęła wykaz leków specyjalnych najwięcéj używanych, ułożony przez zgromadzenie aptekarskie miéjscowe, z zastrzeżeniem, aby ceny wyrobów krajowych ile możności były niższe, niżeli takichże wyrobów z zagranicy sprowadzanych.
5. Komisyja wnosi, aby popieranie przemysłu krajowego rozciągnąć do narzędzi i innych wyrobów chirurgicznych i lekarskich, przyrządów ortopedycznych i t. p. Towarzystwo lekarskie na posiedzeniu d. 5 czerwca 1878 r. wnioski przedstawione przyjąwszy, stałą Komisyję, z któréj zdajemy sprawę, zawiązało.

Z powodu nadchodzących feryj letnich, czynności jéj rozpoczęły się dopiéro w miesiącu październiku. Komisyja zebrawszy się d. 26/10 r. 1878, ułożyła Regulamin czynności swoich, oraz Odezwę do aptekarzy, chemików i przemysłowców krajowych, zajmujących się wyrabianiem przedmiotów mogących służyć do celów leczniczych.

Tak regulamin jak i odezwa przyjętemi zostały na posiedzeniu Towarzystwa d. 6 listopada 1878 r., a Odezwa wydrukowana w Nrze 46 Przeglądu lekarskiego z d. 16 listopada i w osobnych odbitkach komu należało rozesłaną została.

Do tego czasu przedstawili Komisyi narzędzia chirurgiczne i położnicze, starannie odrobione, nie ustępujące w niczem zagranicznym, dwaj fabrykanci miéjscowi pp. Gruhl i Witoszyński; wyroby piérwszego odznaczają się jeszcze nader przystępną ceną, — oraz p. Józef Trauczyński właściciel apteki, członek Komisyi przedstawił sześć przetworów aptecznych własnego wyrobu, które oddano do zbadania i ocenienia członkom Komisyi — wkrótce spodziewamy się ich sprawozdania.

Kraków d. 31 grudnia 1878 r.

Dr. Ściborowski.
przewodniczący Komisyi.

Skład Towarzystwa lekarskiego krakowskiego

w dniu 31 Grudnia 1878 r.

I.

Prezes: Dr. Stanisław Domański, Docent w Uniw. Jag.
Wiceprezes: Dr. Aleksander Zarewicz.
Sekretarz stały: Dr. Stanisław Pareński, Docent w Uniw. Jag.
Podskarbi: Dr. Alfred Obaliński.
Bibliotekarz: Dr. Stanisław Janikowski, Prof. w Uniw. Jag.
Sekretarz doroczny: Dr. Feliks Skórkowski.

II.

Komisya balneologiczna.

Przewodniczący: Dr. Edward Korczyński, Prof. Uniw. Jag.
Zastępca przewod: Dr Gustaw Piotrowski, Prf. Uniw. Jag.
Sekretarz: Dr. Bolesław Lutostański.
Bibliotekarz: Dr. Bolesław Skórczewski.

Członkowie wydziału: Dr. Izydor Kopernicki.
Dr. Wład. Ściborowski.
Dr. Ferdynand Weigel.
Dr. Teofil Żebrawski inżynier.
Dr. Michał Zieleniewski.

Członkowie:

a) zwyczajni

Dr. A. Biesiadecki, c. k. protomedyk we Lwowie.
Dr. J. Blatteis, lekarz zdrojowy w Krynicy.
Dr. H. Blumenfeld w Badenie pod Wiedniem.
Dr. J. Buszek w Krakowie.
Dr. W. Bylicki we Lwowie.
Dr. E. Czyrniański Prof. Uniw. Jagiel. w Krakowie.
Dr. A. Czyżewicz Prof. we Lwowie.
Dr. M. Dembowski w Lisku.
Dr. K. Dębicki, lekarz zdrojowy w Iwoniczu.
Dr. M. Dobrowolski, lekarz zdrojowy w Krynicy.
Dr. S. Domański Doc. Uniw. Jagiel. w Krakowie.
Dr. J. Drobner w Krakowie.
Dr. Z. Dzikowski w Kałuszu, w lecie w Morszynie.
Dr. L. Ganczarski w Zakopaném.
Dr. K. Grabowski Doc. Uniw. Jagiell. w Krakowie.
Dr. J. Harajewicz, Dyrektor Szpitali w Krakowie.
Dr. J. Hordyński, lekarz zdrojowy w Karlsbadzie.
Dr. S. Janikowski, Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. J. Jendl, lekarz salin w Drohobyczu.
Dr. H. Jordan w Krakowie.
Dr. M. Kaufman, lek. zakładu w Jaworzu na Szląsku.
Dr. A. Kremer w Krakowie.
Dr. W. Krongold w Krakowie.
Dr. A. Kwaśnicki w Krakowie.

Dr. Lustgarten w Krakowie.
Dr. E. Majewski w Krakowie.
Dr. A. Obaliński „
Dr. F. Obtułowicz w Turce.
Dr. S. Pareński Doc. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. T. Pawlas w Krakowie.
Dr. J. Riedmüller „
Dr. H. Rychlicki w Jaworznie.
Dr. S. Skobel w Krakowie.
Dr. T. Szczepański lek. zdrojowy w Żegiestowie.
Dr. J. Szewczyk w Krakowie.
Dr. W. Tatarczuch lek. zdrojowy w Lubieniu.
Dr. O. Trembecki lek. zakładowy w Szczawnicy.
Dr. J. Warszauer w Krakowie.
Dr. L. Wiszniewski „
Dr. A. Zarewicz „
Dr. J. Zduń lek. zdrojowy w Krynicy.

b) nadzwyczajni:

Dr. A. Alth Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. E. Bandrowski Prof. Inst. techn. przemysł. w Krak.
Dr. Fr. Czerny Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. J. Grabowski Prof. Inst. techn. przemysł. w Krak.
Mag. B. Hoff Prof. szkoły realnéj w Jarosławiu.
W. Kaczmarski inżynier w Krakowie.
Dr. S. Kuczynski Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
W. Łatkiewicz inżynier w Krakowie.
K. Medveczky właściciel zdrojowiska w Żegiestowie.
Dr. M. Nowicki Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. K. Olszewski Prof. Uniw. Jag. „
T. Pryliński budowniczy w Krakowie.
Dr. B. Radziszewski Prof. Uniw. we Lwowie.
Dr. Rostafiński Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
T. Slawik chemik-technolog w Krakowie.
J. Stengel starszy komisarz górniczy w Krakowie.
Dr. A. Stopczański Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
K. Trochanowski Asystent kated. Chem. w Uniw. Jag.
J. Wachtel c. k. starosta górniczy w Krakowie.
Dr. D. Wierzbicki adjunkt obserw. astr. „
Hr. M. Załuski właściciel zdrojowiska w Iwoniczu.
K. Zaremba budowniczy w Krakowie.
L. Zieleniewski inżynier „
P. Zubrzycki właściciel zdrojowiska w Rabce.

III.

Komisyja higieniczna:

Przewodniczący: Dr. Bolesław Lutostański.
Zastępca przewod: Dr. M. Schmidt.
Sekretarz: Dr. Aleksander Rybczyński.

A. Członkowie zwyczajni:

Dr. J. Buszek w Krakowie.
Dr. M. Dembowski lek. pow. w Lisku.
Dr. M. Dobrowolski lek zdroj. w Krynicy.
Dr. S. Domański Doc. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. J. Drobner w Krakowie.
Dr. K. Grabowski Doc. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. J. Harajewicz Dyrektor szpitali „
Dr. S. Janikowski Prof. Uniw. Jag. „
Dr. J. Jodłowski w Krakowie.
Dr. H. Jordan „
Dr. E. Korczyński Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. H. Kadyi Doc. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. A. Kremer w Krakowie.
Dr. A. Kwaśnicki „
Dr. Lustgarten w Krakowie.
Dr. A. Obaliński „
Dr. F. Obtułowicz lek. pow. w Turce.
Dr. J. Oettinger Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
Mag. J. Pacuła weterynarz miejski.
Dr. S. Pareński Doc. Uniw. Jag. „
Dr. T. Pawlas w Krakowie.
Dr. J. Riedmüller „
Dr. B. Skórczewski „
Dr. J. Szewczyk „
Dr. A. Wilkosz „
Dr. A. Zarewicz „
Dr. M. Żebrowski „
Dr. M. Zieleniewski „

B. Członkowie nadzwyczajni:

Eminowicz Naczelnik straży pożarnéj w Krakowie.
Dr. J. Grabowski Prof. Inst. techn. przem w Krakowie.
Mag. B. Hoff Prof. szkoły realnéj w Jarosławiu.
N. Jędrzejewski b. Zarządca szpitala św. Łazarza.
Dr. S. Kuczyński Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
A. Łuszczkiewicz inżynier w Krakowie.
Dr. M. Mohr fizyk miejski w Krakowie.
J. Moraczewski Dyrektor budownictwa w Krakowie.
Dr. K. Olszewski Prof. Uniw. Jag. w Krakowie.
Dr. J. Rostafiński Prof. Uniw. Jag. „
S. Ziembiński Dyr. Inst. przem. techn. „
Dr. M. Zyblikiewicz Prezydent m. Krakowa.

IV.

Komisyja redakcyjna Przeglądu lekarskiego:

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Leon Blumenstok, Prof. w Uniw. Jag.

Członkowie:

Dr. Alfred Obaliński.
Dr. Kazimierz Grabowski, Docent w Uniw. Jag.
Dr. Edward Korczyński, Prof. w Uniw. Jag.
Dr. August Kwaśnicki.
Dr. Aleksander Rybczyński.

V.

Komisyja terminologiozna:

Przewodniczący: Dr. A. Kremer.
Prof. Dr. J. Oettinger.
Sekretarz: Prof. Dr. S. Janikowski.

VI.

Komisyja sprawozdawcza do roczników Virchowa i Hirscha:

Przewodniczący: Dr. Józef Oettinger Prof. w Uniw Jag.
Zastępca przewodniczącego: Dr. Leon Blumenstok, Prof. w Uniw. Jag.
Sekretarz: Dr. Emanuel Machek.

Członkowie:

Dr. T. Browicz. Dr. S. Domański. Dr. K. Grabowski. Dr. S. Janikowski. Dr. H. Kadyi. Dr. E. Korczyński. Dr. A. Kwaśnicki. Dr. A. Mars. Dr. A. Obaliński. Dr. L. Wiszniewski. J. Pacuła. Dr. G. Piotrowski. Dr. W. Ściborowski. Dr. S. Skobel. Dr. B. Skórczewski. Dr. A. Wilkosz.

VII.

Komisyja dla popierania przemysłu krajowego w zastosowaniu do celów lekarskich.

Przewodniczący: Dr. W. Ściborowski.
Zast. przewod: Mag. F. Gralewski.
Sekretarz: Dr. B. Lutostański.

Członkowie:

Dr. J. Buszek. Dr. S. Domański. Dr. K. Goebel. Dr. M. Jakubowski. Dr. E. Korczyński. Dr. A. Kwaśnicki. Dr. M. Madurowicz. Dr. A. Obaliński. Dr. J. Oettinger. Dr. K. Olszewski. Dr. S. Pareński. Dr. L. Rydel. Mag. J. Trauczyński. Dr. A. Zarewicz.

Spis członków Towarzystwa lekarskiego krakowskiego.

a) Honorowych.

Dr. Adamowicz Adam w Wilnie.
Dr. Biesiadecki Alfred we Lwowie.
Dr. Brodowicz Józef w Krakowie.
Dr. Kozubowski Antoni w Krakowie.
Dr. Majer Józef w Krakowie.

b) Czynnych.

Dr. Blatteis Jakób *w lecie w Krynicy.*
Dr. Blumenstok Leon.
Dr. Braunstein Fryderyk.
Dr. Browicz Tadeusz.
Dr. Bulikowski Franciszek
Dr. Buszek Jan.
Mag. Chir. Czulik Deodat.
Dr. Danek Franciszek.
Dr. Dobrowolski Marceli.
Dr. Domański Stanisław.
Dr. Drobner Jakób.
Dr. Goebel Karol.
Dr. Grabowski Kazimierz.
Mar. Far. Gralewski Fort:
Dr. Harajewicz Jan.
Dr. Jakubowski Maciej Leon
Dr. Janikowski Stanisław.
Dr. Jaszczurowski Józef.
Dr. Jodłowski Jan.
Dr. Jordan Henryk.
Dr. Kadyi Henryk.
Dr. Kirschner Adolf.
Dr. Kopernicki Izydor. *w lecie w Rabce.*
Dr. Korczyński Edward.
Dr. Kralczyński Kazimierz
Dr. Kramarzyński Karol.
Dr. Kremer Aleksander.
Dr. Krongold Wilchelm.
Dr. Kwaśnicki August.
Dr. Lustgarten Ludwik.
Dr. Machek Emanuel.
Dr. Madurowicz Maurycy.
Dr. Majewski Erazm.
Dr. Mączka Tomasz.
Dr. Mars Antoni.
Dr. Murdzieński Francisz.
Dr. Obaliński Alfred.
Dr. Oettinger Józef.
Mag. Wet. Pacuła Jędrzéj.
Dr. Pareński Stanisław.
Dr. Paszkowski Stanisław.
Dr. Pawlas Teodor.
Dr. Pieniążek Przemysław.
Dr. Piotrowski Gustaw.
Dr. Ponikło Stanisław.
Dr. Riedmüller Józef.
Dr. Rybczyński Aleksand.
Dr. Rosner Jan.
Dr. Rydel Lucyjan.
Dr. Sciborowski Władys. *w lecie w Szczawnicy.*
Dr. Skobel Stanisław.
Dr. Skórczewski Bolesław *w lecie w Krynicy.*
Dr. Skórkowski Feliks.
Dr. Stępiński Bogumił.
Dr. Strzechowski Wilchel.
Dr. Szewczyk Józef.
Mag. Farm. Trauczyński J.
Dr. Warschauer Jonatan.
Dr. Wasylewski Tytus.
Dr. Wilkosz Aleksander.
Dr. Wiszniewski Ludwik.
Dr. Zaręba Tomasz.
Dr. Zarewicz Aleksander.
Dr. Żebrowski Maurycy.
Dr. Żelazowski Wiktor.
Dr. Zieleniewski Michał *w lecie w Krynicy.*
Dr. Ziembiński Jan.
Dr. Żuławski Karol.

c) Korespondentów.

Dr. Baraniecki Adryan w Krakowie.
Dr. Barzycki Józef w Rzeszowie.
Dr. Berggrün Alfred w Żydaczowie.
Dr. Biegelmeyer Alfred w Samborze.
Dr. Blumenfeld Henryk w Badenie pod Wiedniem:
Dr. Broniowski Antoni w Sokalu.
Dr. Brudziński w Mikulińcach.
Dr. Bulikowski Stanisław we Lwowie.
Dr. Bylicki Władysław we Lwowie.
Dr. Cassina Ferdynand w Przemyślu.
Dr. Chrzanowski Włodzimierz w Ostrowie.
Dr. Cięglewicz Stanisław w Jaśle.
Dr. Coghen Antoni w Busku.
Dr. Ćwiklicer Ludwik w Podhajcach.
Dr. Czerwiakowski Feliks w Gleichenbergu *w zimie w Meranie.*
Dr. Czesnak Julijan we Lwowie.
Dr. Czyżewicz Adam we Lwowie.
Dr. Czyżewicz Władysław w Wadowicach.
Dr. Dalkiewicz Julijan w Tarnowie.
Dr. Danielski Jan w Alwerni.
Dr. Dębicki Karol w Warszawie.
Dr. Dębicki Klemens we Lwowie.
Dr. Dembowski Mieczysław w Lisku.
Dr. Długołęcki Ferdynand w Kętach.
Dr. Dobieszewski Zygmunt w Marienbadzie *w zimie w Warszawie.*
Dr. Dobiński Włodzimierz we Lwowie.
Dr. Dobrski Konrad w Warszawie.
Dr. Dorożyński Jakób w Podhajcach.
Dr. Dubanowicz Jan we Lwowie.
Dr. Dukiet Jan w Rymanowie.
Dr. Dziembowski Józef w Muszynie.
Dr. Dzikowski Zygmunt w Kałuszu.
Dr. Feigel Longin we Lwowie.
Dr. Filewicz Jan w Kolbuszowy.
Dr. Florkiewicz Władysław w Koniecpolu.
Dr. Friedberg Adolf w Jaworowie.
Dr. Gałęzowski Ksawery w Paryżu.
Dr. Galusiński Antoni w Ottyni.
Dr. Ganczarski Ludwik w Zakopaném.
Dr. Gawełkiewicz Leopold w Starym Sączu.
Dr. Gawlik Jan w Suchéj.
Dr- Gawroński Ksawery w Pińczowie.
Dr. Głogowski Feliks w Lublinie.

Dr. Goldhaber Adolf w Mielcu.
Dr. Górski Adolf w Jarosławiu.
Dr. Grünhaut Bernard w Lisku.
Dr. Gumplowicz Maxymilian w Wiedniu.
Dr. Hassewicz Stanisław w Karlsbadzie.
Dr. Hordyński Joachim w Karlsbadzie.
Dr. Humiecki Modest w Krośnie.
Dr. Jabłoński Stanisław w Rzeszowie.
Dr. Jakubowski Adam w Grybowie.
Dr. Janowski Ignacy w Skałacie.
Dr. Januszkiewicz Żegota w Pilźnie.
Dr. Jendl Ignacy w Drohobyczy.
Dr. Józefczyk Bolesław w Sniatynie.
Dr. Jurasz Antoni w Heidelbergu.
Dr. Jurowicz Izydor w Jarosławiu.
Dr. Kaczyński Teodor w Brzostku.
Dr. Kadler Ludwik w Warszawie.
Dr. Kalisz Alfred w Tuchowie.
Dr. Kauffman Michał w Jaworzu.
Dr. Kawalerski Franciszek w Andrychowie.
Dr. Kijas Błażéj w Mielcu.
Dr. Kluczenko Bazyli w Storożyńcach.
Dr. Koller Bolesław w Strusowie.
Dr. Kołączkowski Józef w Nowym Sączu.
Dr. Kozłowski Emil we Lwowie.
Dr. Krajewski Feliks w Hrubieszowie.
Dr. Krajewski Władysław w Cieplicach czeskich.
Dr. Kramarzyński Mieczysław w Brzesku.
Dr. hr. Krasiński Hubert w Petersburgu.
Dr. Krobicki Tadeusz w Monasterzyskach.
Dr. Krówczyński Żegota we Lwowie.
Dr. Kruk Kazimierz w Limanowy.
Dr. Kryda Aleksander w Szczawnicy.
Dr. Krzykowski Maryjan w Łancucie.
Dr. Krzyształowicz Adam w Dolinie.
Dr. Lachowicz Zdzisław w Jaworowie.
Dr. Lachowicz Antoni w Berdyczowie.
Dr. Laskowski Zygmunt w Genewie.
Dr. Leniartek Jakób w Dębicy.
Dr. Lewandowski Józef w Tłuczani.
Dr. Lewandowski Zygmunt w Bochni.
Dr. Lic Henryk w Brzozowie.
Dr. Lisiński Ludwik w Rawie.
Dr. Lorentski Andrzéj w Radomyślu.
Dr. Lukas Adolf we Lwowie
Dr. Lutostański Bolesław w Krakowie.
Dr. Łodziński Włodzimierz w Myślenicach.
Dr. Łucki Julijan w Oświęcimie.
Dr. Macudziński Waleryjan w Jaśle.
Dr. Mach Sebastyjan w Kańczudze.
Dr. Malcz Mieczysław w Warszawie.
Dr. Malinowski Kasper w Dobczycach.
Dr. Marynowski Mieczysław w Dąbrowie.
Dr. Merunowicz Józef we Lwowie.
Dr. Metzger Jan w Tarnowie.
Dr. Męciński Karol w Przemyślu.
Dr. Mikucki Ksawery w Ternówce na Ukrainie.
Dr. Mroczkowski Zygmunt w Stanisławowie.
Dr. Munkiewicz Antoni w Rosławiu.
Dr. Najedło Feliks w Ustrzykach.
Dr. Natanson Ludwik w Warszawie.
Dr. Narkiewicz Jodko Witold w Warszawie.
Dr. Neumann Eugeniusz w Gorlicach.
Dr. Neugebauer Ludwik w Warszawie.
Dr. Nowakowski Ferdynand w Warszawie.
Dr. Nycz Wincenty w Białéj.
Dr. Obtułowicz Ferdynand w Turce.
Dr. Olpiński Julijan w Trembowli.
Dr. Opolski Wiktor we Lwowie.
Dr. Orłowski Franciszek w Warszawie.
Dr. Papieski Antoni w Stryju.
Dr. Pietrzycki Antoni w Kosowie.
Dr. Plech Marceli w Jarosławiu.
Dr. Pląskowski Romuald w Warszawie.
Dr. Pluciński Michał we Lwowie.
Dr. Podobiński Antoni w Wieliczce.
Dr. Portner Szymon w Warszawie.
Dr. Przeździecki Hipolit w Francensbadzie.
Dr. Przybylski Wacław w Nowym Sączu.
Dr. Radek Jan w Nadworny.
Dr. Rasp Henryk w Brzeżanach.
Dr. Rehan Leopold w Wołodarce.
Dr. Reifer Adolf w Dzikowie.
Dr. Rolle Józef w Kamieńcu.
Dr. Roth Alojzy w Bochni.
Dr. Roth Władysław w Staszowie.
Dr. Rothe Adolf w Warszawie.
Dr. Rudnicki Władysław w Żurawnie.
Dr. Rychlicki Hipolit w Jaworznie.
Dr. Rychlicki Władysław w Radymnie.
Dr. Rydygier Ludwik w Jenie.
Dr. Sakowicz Kazimierz w Białéj-Cerkwi.
Dr. Sakowski Piotr w Horodence.
Dr. Sawicki (Stella) Jan we Lwowie.
Dr. Schützer Salomon w Tarnowie.
Dr. Serkowski Bolesław w Stryju.
Dr. Silberstein Adolf
Dr. Skalski Władysław w Sanoku.
Dr. Skowroński Włodzimierz we Lwowie.
Dr. Sokołowski Alfred w Goerbersdorfie.
Dr. Stanko Wojciech w Drohobyczy.
Dr. Stroynowski Edward we Lwowie.
Dr. Strzelecki Antoni w Czerniowcach.
Dr. Studziński Józef w Sieniawie.
Dr. Świerz Tomasz w Skawinie.
Dr. Swirski Adam w Jaśle (w lecie w Iwoniczu).
Dr. Szalay Alojzy w Przemyślu.
Dr. Sticha Czesław w Warszawie.
Dr. Szczudło Jan w Żywcu.
Dr. Szeliga Roman w Tarnopolu.
Dr. Szczepański Tytus w Strzyżowie. *w lecie w Żegiestowie.*
Dr. Szeparowicz Jan we Lwowie.
Dr. Sztencel Baruch w Żurawnie.
Dr. Tatarczuch Wład. w Komornie.
Dr. Trembecki Onufry w Nowym Sączu.
Dr. Tylka Wojciech w Niepołomicach.
Dr. Tyralski Włodzimierz w Zbarażu.
Dr. Ulanowski Józef w Lublinie.
Dr. Waligórski Albin w Przemyślanach.
Dr. Wągrowski Karol w Czortkowie.
Dr. Wehr Wiktor we Lwowie.
Dr. Wiktor Jan w Rozwadowie.
Dr. Witkowski Edward w Radomyślu.
Dr. Wolfram Adolf w Mościskach.
Dr Wroński Bartłomiéj w Gorlicach.
Dr. Wurst Adolf w Cieszanowie.
Dr. Wysocki Aleksander w Złoczowie.
Dr. Wyszatycki Franciszek w Mościskach.
Dr. Zabierowski Kazimierz w Żmigrodzie.
Dr. Załoziecki Włodzimierz w Czerniowcach.
Dr. Zapałowicz Antoni w Wadowicach.
Dr. Zarzycki Leon w Podkamieniu.
Dr. Zauderer Bernard w Wieliczce.
Dr. Zawadziński Stan. w Nowym Targu.
Dr. Zduń Józef w Lutowiskach.
Dr. Zengteller Julijan w Nowym Sączu.
Dr. Żmnkowski Ludwik w Husiatynie.
Dr. Żuliński Tadeusz we Lwowie.

d) Przybranych.

Dr. Czyrniański Emilian w Krakowie.
Mag. Far. Hoff Bogdan w Jarosławiu.
Mag. Far. Siedlecki Adolf w Krakowie

Nakładem Towarzystwa lekarskiego krakowskiego — w Drukarni Uniwersytetu Jagiell. pod zarządem Ign. Stelcla.